

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20284 - Art Modern i Contemporani a Llatinoamèrica
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20284 - Art Modern i Contemporani a Llatinoamèrica
Crèdits	2.12 presencials (53 hores) 3.88 no presencials (97 hores) 6 totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 1S(Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Francisca Lladó Pol	17:00h	18:00h	Dimarts	26/09/2011	27/01/2012	BB19
francisca.llado@uib.es	17:00h	18:00h	Dijous	20/02/2012	15/06/2012	BB19

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau d'Història de l'Art	Optativa	Tercer curs	Grau

Contextualització

L'assignatura Art Modern i Contemporani a Llatinoamèrica és una assignatura optativa per als alumnes de Grau dels Estudis d'Història de l'Art, per la qual cosa comprèn un caràcter formatiu d'uns continguts que en principi poden resultar allunyats geogràficament. En la seva essència, contribueix a complementar els coneixements d'Història de l'Art des d'una perspectiva actualitzada dels nous corrents de la historiografia llatinoamericana.

Els continguts de l'assignatura es centren en tres blocs, un de caire introductori, mentre que els dos restants fan referència a l'art de l'Edat Moderna i de l'Edat Contemporània. Tot així sense deixar de banda una reflexió sobre la presència d'unes manifestacions artístiques que sovint s'han estudiat des de models comparatius amb Europa. I és en aquest punt on radica l'interès de l'assignatura, que l'alumne és demanant: ¿De què parlem quan deim Art Llatinoamericà?

Requisits

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20284 - Art Modern i Contemporani a Llatinoamèrica
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Recomanables

Interès per l'Art Llatinoamericà.

Competències

L'assignatura Art Modern i Contemporani a Llatinoamèrica té el propòsit de contribuir a l'adquisició de les competències que s'indiquen a continuació, les quals formen part del conjunt de les competències establertes al pla d'estudis.

Específiques

1. CB-3 Tener la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants de l'àrea d'estudi, per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica..
2. CE-1 Competències fonamentals. Consciència crítica de les coordenades espai-temporals (diacronia i sincronia) i dels límits i interrelacions geogràfiques i culturals de la Història de l'Art..
3. CB-4 Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat..

Genèriques

1. CE- 6 Coneixement sistemàtic i integrat del fet artístic: diferents llenguatges (arquitectura i urbanisme, escultura, pintura, fotografia, cinema, música, arts decoratives i sumptuàries), procediments i tècniques de la producció artística al llarg de la història. Teoria i pensament estètic..
2. CE-3 Competències fonamentals. Visió diacrònica regional i completa dels fenòmens artístics territorials..
3. CE-4 Competències fonamentals. Coneixements particulars i optatius de la Història de l'Art.

Continguts

A partir de les competències anteriorment esmentades, es desenvolupen a continuació els blocs i temes que seran treballats per l'alumnat.

Continguts temàtics

BLOC 1. DEFINICIÓ DE CONCEPTES

Tema 1. Delimitació de les àrees d'estudi.

Tema 2. Aclaració de conceptes: Art Llatinoamericà, indigenisme i identitat.

BLOC 2. ART MODERN LLATINOAMERICÀ

Tema 1- Arquitectura i urbanisme, segles XVI-XVIII. Dels pobles d'indis al Barroc.

Tema 2- Pintura i escultura colonial. De la pintura mural i l'escultura jesuítica-guaraní a les aportacions barroques.

BLOC 3. ART CONTEMPORANI A LLATINOMÀERICA

Tema 1- Urbanisme i arquitectura a l'Amèrica postcolonial. De l'arquitectura oficial a les arquitectures de la immigració.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20284 - Art Modern i Contemporani a Llatinoamèrica
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Tema 2- Confrontacions entre la plàstica de tradició europea i l'art nacional. L'indigensime i els primers moderns.

Tema 3- Les irradiacions del Moviment Modern en arquitectura. Brasília com a laboratori

Tema 4- El mercat d'art llatinoamericà. La Bienal de Sao Pablo.

Metodologia docent

En aquest punt es presenten les activitats de treball presencial i no presencial previstes per a l'assignatura, amb la finalitat de poder desenvolupar i avaluar les competències esmentades al corresponen apartat.

Amb la finalitat d'afavorir l'autonomia de l'alumne, l'assignatura comptarà amb el suport de Campus Extens, portal on s'inclourà material d'ampliació, així com s'aconseguirà una comunicació fluida amb la professora.

Al tractar-se d'una assignatura optativa i que és el primer any que s'imparteix, es faran grups mitjans en funció del nombre d'alumnes matriculats.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	A través del mètode expositiu, la professora donarà els grans fonaments teòrics de l'assignatura. A principi de cada bloc, la professora presentarà els continguts específics de cada tema, així com la bibliografia específica i /o altre tipus de material que permeti a l'alumne preparar els continguts de forma autònoma.
Classes pràctiques	Comentari de textos i imatges	Grup mitjà (M)	Comentari de lectures i anàlisis d'obres. A,b aquests pràctiques l'alumne apofundirà en els continguts generals del temari, així com es treballaran competència específiques.
Tutories ECTS	Seguiment individualitzat	Grup petit (P)	Seguiment individualitzat de l'aprenentatge general, així com de la preparació de temes.
Avaluació	Proves escrites	Grup gran (G)	Es faran dues proves escrites al llarg de l'assignatura amb la finalitat de fer un seguiment del procés d'aprenentatge dels alumnes, especialment saber relacionar les obres objecte d'estudi amb el seu context historicoartístic, social i cultural.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Lectures obligatòries	S'haurà de confeccionar un guió amb els punts més significatius de les lectures.
Estudi i treball autònom en grup	Preparació de temes	Amb la finalitat d'afavorir l'aprenentatge autònom, els alumnes participaran en el desenvolupament de la matèria a partir de la preparació d'un tema inclòs en les unitats didàctiques.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20284 - Art Modern i Contemporani a Llatinoamèrica
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació i estudi del temari	La finalitat d'aquesta modalitat és la d'assolir les competències previstes.

Estimació del volum de treball

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		53	2.12	35.33
Classes teòriques	Classes magistrals	36	1.44	24
Classes pràctiques	Comentari de textos i imatges	10	0.4	6.67
Tutories ECTS	Seguiment individualitzat	3	0.12	2
Avaluació	Proves escrites	4	0.16	2.67
Activitats de treball no presencial		97	3.88	64.67
Estudi i treball autònom individual	Lectures obligatòries	7	0.28	4.67
Estudi i treball autònom en grup	Preparació de temes	10	0.4	6.67
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació i estudi del temari	80	3.2	53.33
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

El procediment d'avaluació està vinculat directament a la metodologia de treball presencial i no presencial i segueix els aspectes:

- 1- Dues proves escrites, cadascuna de les quals puntuarà 4 punts com a màxim. Es considera un requisit imprescindible obtenir una nota igual o superior a 2 punts a cadascuna d'ells. En cas contrari, s'haurà de recuperar.
- 2- Pel que fa als comentaris de textos i d'imatges, valdran 2 punts, els quals es sumaran a les notes dels examens escrits.
- 3- La preparació de temes curts, s'avaluarà al comentari d'imatges i a les proves escrites.
- 4- L'examen final es considera com una recuperació, tant de les proves escrites com de les lectures i comentaris d'imatges. En tots els casos, igualment, es podrà recuperar a la convocatòria de setembre.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20284 - Art Modern i Contemporani a Llatinoamèrica
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Comentari de textos i imatges

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (Recuperable)
Descripció	Comentari de lectures i anàlisis d'obres. A, b aquests pràctiques l'alumne apofundirà en els continguts generals del temari, així com es treballaran competència específiques.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la capacitat analítica, l'ús adient del vocabulari específic i la capacitat de síntesi.

Percentatge de la qualificació final: 20% per l'itinerari A

Proves escrites

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (Recuperable)
Descripció	Es faran dues proves escrites al llarg de l'assignatura amb la finalitat de fer un seguiment del procés d'aprenentatge dels alumnes, especialment saber relacionar les obres objecte d'estudi amb el seu context historicoartístic, social i cultural.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la capacitat de relació entre els continguts, la formulació ordenada de conclusions, l'ús del vocabulari específic i la correcció ortogràfica i gramatical-

Percentatge de la qualificació final: 80% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A més de la bibliografia bàsica i específica, a principi de cada bloc temàtic, la professora penjarà a Campus Extens la bibliografia recomanable, així com els enllaços de pàgines web.

Bibliografia bàsica

AA.VV.; *América fría. La abstracción geométrica en Latinoamérica (1934-1973)*, Catálogo de la exposición, Fundación Juan March, Madrid, del 11 de febrero al 15 de mayo de 2011.
BERNALES BALLESTEROS, Jorge, *Historia del Arte Hispanoamericano. Siglos XVI a XVIII*, Madrid, Alhambra, 1987.
GUTIÉRREZ, Ramón y GUTIÉRREZ VIÑUALES, Rodrigo (coord.), *Historia del Arte Iberoamericano*, Barcelona, Lunwerg, 2000.
GUTIÉRREZ, Ramón (coord.), *Pintura, escultura y artes útiles en Iberoamérica, 1500-1825*, Madrid, Cátedra, 1995.
LUCIE-SMITH, E., *Arte latinoamericano del siglo XX*, Barcelona, Destino, 1994.

Bibliografia complementària

AA.VV.: *Arte Madi*. Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía. Madrid, 1997.
AA.VV.: *Pintura en el Virreinato del Perú. Colección Arte y Tesoros del Perú*. Lima, 1989.
AA.VV.: *Voces de ultramar. Arte en América Latina: 1910-1960*, Madrid, Turner Libros S.A. 1992.
AMARAL, A.: *Arte y arquitectura del modernismo brasileño (1917-1930)*, Caracas, Biblioteca Ayacucho, 1978.
BATTEGAZZONE, M.A., J. Torres García. *La trama y los signos*, Montevideo, Dirección de Cultura de la Intendencia Municipal de Maldonado, 1999.
BAYÓN, D.: *Aventura plástica de Hispanoamérica. Pintura, cinetismo, artes de la acción (1940-1972)*, México, Fondo de Cultura Económica, 1974.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20284 - Art Modern i Contemporani a Llatinoamèrica
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

- BAYÓN, D.: *Historia del arte hispanoamericano, tomo III (siglos XIX y XX*, Madrid , Editorial Alhambra, 1988.
- BAYÓN, D., y otros: *América Latina en sus artes*, México , Siglo Veintiuno Editores, 1974.
- BENDINGER, M.C.: *Xul Solar. Grafías plastiútiles*, Buenos Aires, Elena Montero Lacasa de Povarché, 2004.
- BURKE, M. B.: *Pintura y escultura en la Nueva España. El Barroco*, México, Grupo Azabache, 1992.
- CASTEDO, L.: *Historia del Arte Hispanoamericano*, 2 vols. Barcelona, Andrés Bello y Alianza Forma Editorial, 1988.
- FERNÁNDEZ, J.: *Arte moderno y contemporáneo de México. Tomo I. El arte del siglo XIX*, México, UNAM, 1993.
- GARCÍA PUIG, M. J.: *Joaquín Torres García y el Universalismo Constructivo. La enseñanza del arte en Uruguay*, Madrid, Ediciones de Cultura Hispánica, 1990.
- GUTIÉRREZ, R . *Arquitectura y urbanismo en Iberoamérica*, Madrid, Cátedra, 1983.
- GUTIÉRREZ, R . (coord.): *Barroco Iberoamericano, de los Andes a las Pampas*, Barcelona , Lunweg Editores, 1997.
- LÓPEZ ANAYA, J., *Arte argentino. Cuatro siglos de historia*, Buenos Aires, Emecé, 2005.
- MORAIS, F .: *Las artes plásticas en la América Latina*, La Habana, Casa de las Américas, 1990.
- RODRÍGUEZ, B .: *La pintura abstracta en Venezuela. 1945-1965*, Caracas, Editorial Gerencia de Relaciones Públicas Maraven, 1980.
- ROJAS-MIX, M.: *La playa mayor. El urbanismo, instrumento de dominio colonial*, Barcelona, Muchnik, 1978.
- ROMERO BREST, J., *El arte en la Argentina*, Buenos Aires, Paidós, 1969.
- SEBASTIÁN LÓPEZ, S .: *El Barroco Iberoamericano. Mensaje iconográfico*, Madrid, Ediciones Encuentro, 1990.
- SULLIVAN, E. J. , y otros: *Artistas Latinoamericanos del siglo XX*. Sevilla, 1992.
- TOVAR Y DE TERESA, G .: *Pintura y Escultura en Nueva España (1557-1640)*, México, Grupo Azabache, 1992.
- TRABA , M.: *Arte latinoamericano actual*, Caracas, Universidad Central de Venezuela, 1972.

Altres recursos

Adreces a Internet

- ArteHistoria (www.artehistoria.com)
- Artque (www.artque.com)
- Portal Vereda ([//vereda.hacer.ula.ve](http://vereda.hacer.ula.ve))
- El poder de la palabra ([ww.epdlp.com](http://www.epdlp.com))
- Ciudad de la pintura (www.ciudadpintura.com)
- Centro Orazio. Arte e imágenes en la web (www.ocaiw.com)
- Centro Virtual de Arte Argentino (www.arteargentino.buenosaires.gov.ar)
- Sociedad Estatal para la acción cultural exterior (www.seacex.com)
- MUVA (www.diarioelpais.com/muva)
- Museo Diego Rivera (www.diegorivera.com)
- Museo Joaquín Torres García (www.torresgarcia.org.uy)
- Museo de Arte Latinoamericano (www.malba.org.ar)
- Revista Trama (www.trama.com.ec)
- Revista Vitruvius (www.vitruvius.com.br)

